

KVALITETSRAPPORT 2018/19

LÄRCENTRUM

FLEXIBEL OCH INDIVANPASSAD UNDERVISNING OCH
VÄGLEDNING AV HÖG KVALITET FÖR PERSONLIG
OCH PROFESSIONELL UTVECKLING

ROBERTSFORS KOMMUN NOVEMBER 2019

Hilda Vidmark, rektor

Barn- och utbildningsutskottet 2019-12-09, §??
Kommunstyrelsen 2019-12-??, §???

INNEHÅLL

1. FÖRUTSÄTTNINGAR.....	1
2. INTRODUKTIONSPROGRAM.....	2
2.1 Elevhälsa	2
2.2 Normer och värden.....	4
2.3 Kunskaper	4
2.4 Ansvar och inflytande	5
2.5 Utbildningsval – arbete och samhällsliv	5
2.6 Bedömning och betygssättning	5
2.7 Digitalisering	5
2.8 Sammanfattning och analys	6
3. KOMMUNAL VUXENUTBILDNING.....	7
3.1 Uppföljning av utvecklingsområden	7
3.2 SFI	8
3.2.1 Betygsresultat på SFI	8
3.2.2 Betyg för kvinnor respektive män	9
3.2.3 Genomströmning på SFI	9
3.2.4 Avbrott på SFI	10
3.3 Grundläggande vuxenutbildning	10
3.4 Studier inom yrkesvux	11
3.5 Övriga gymnasiala kurser	12
3.6 F-betyg och avbrott	13
3.7 Arbete med läroplansområden	14
3.8 Sammanfattning och analys av vuxenutbildningen.....	15
3.8.1 Prioriterade områden 2019/2020	17

1. FÖRUTSÄTTNINGAR

På Lärcentrum bedrevs under 2018/2019 följande verksamhet:

- Gymnasial utbildning i form av Språkintröduktion och Individuellt alternativ
- Svenska för invandrare (SFI)
- Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå
- Undersköterskeutbildning i samarbete med extern utbildningsanordnare
- Industriutbildning i samarbete med extern utbildningsanordnare (start maj 2019)
- Handledning till distansstuderande samt examinationer för distansstuderande inom olika former av vuxenutbildning
- Studie- och yrkesvägledning till kommunmedborgare från 16 års ålder och uppåt

Elevantalet på introduktionsprogrammen uppgick till femton, varav två flickor. På introduktionsprogrammen fanns elever från Eritrea, Afghanistan, Thailand och Somalia.

På SFI varierade deltagarantalet mellan 40 och 50. Även grundläggande vuxenutbildning hade varierande deltagarantal mellan fem och tio. Antagningen till SFI och grundläggande vuxenutbildning har skett löpande under året.

Undersköterskeutbildningen bedrevs i två grupper – en grupp läste på hel fart och en grupp läste på halvfart och kombinerade vårdkurser med studier i SFI/svenska som andraspråk. I ena gruppen gick sexton elever och den andra femton.

Totalt sex lärare och en specialpedagog arbetade vid skolan. Undervisning i bild, SO och idrott och hälsa bedrevs av lärare med merparten av sina tjänster på Tundalsskolan 7-9. Det totala antalet lärartjänster inklusive specialpedagog uppgick till 5,8. 4,8 av lärarna hade lärarlegitimation. Fyra studiehandledare i språken dari, persiska, arabiska, tigrinja och amhariska fanns knutna till skolan – en på heltid och övriga i varierande utsträckning då tjänsterna delas mellan Lärcentrum och grundskola. Tre av studiehandledarna arbetade också som modersmållärare. En studie- och yrkesvägledare med administrativa uppgifter utöver studie- och yrkesvägledning samt en rektor på 60 % arbetade också vid skolan.

För gymnasielevernas räkning fanns elevhälsa att tillgå och en kurator och skolsköterska ingick i skolans elevhälsoteam.

Som digitalt stöd för verksamhetens elevadministration användes Schoolsoft och för det pedagogiska arbetet Google Apps för Education förutom de digitala läromedel som används i varje kurs. Schoolsoft är ett system utvecklat för grund- och gymnasieskola och det har märkts att funktionerna inte är adekvata för vuxenutbildningen. Det har inneburit att en hel del uppföljningsarbete har krävt på manuell hantering och en del brister i administration och uppföljning har också konstaterats.

Lärcentrum har tillsammans arbetat utifrån följande övergripande mål: Lärcentrum ska vara en väl känd verksamhet som erbjuder flexibel och individanpassad undervisning och vägledning av hög kvalitet som bidrar till såväl professionell som personlig utveckling.

2. INTRODUKTIONSPROGRAM

På introduktionsprogrammen slutade två elever under läsåret – en på grund av flytt och en på grund av utskrivning som ett resultat av bristande närvaro. Tre elever har tillkommit under läsåret

2.1 ELEVHÄLSA

I början av läsåret upprättade elevhälsoteamet för Lärcentrum en plan för arbetet med att främja hälsa, förebygga ohälsa samt undanröja hinder för lärande. Det övergripande målet var: *Elevhälsoteamets arbete ska bidra till ökad motivation och framtidstro hos eleverna, samt stärka elevernas vilja och förmåga att ta ansvar för sin egen hälsa och utveckling.*

Bakgrunden var att vi under föregående läsår konstaterat att det var svårt att nå ut till eleverna med stödinsatser och svårt att motivera eleverna att ta del av undervisningen, trots mycket goda förutsättningar med legitimerade lärare, modersmålsstöd och små undervisningsgrupper. Skolan brottades med stora problem med hög frånvaro hos eleverna, och kartläggningarna som gjordes för att förstå orsakerna till frånvaron visade samstämmigt på att orsaken till bristande närvaro enligt eleverna själva var psykisk ohälsa i form av sömn- och ångestproblematik, samt en stor oro för framtiden. Det fanns ett stort motstånd hos många elever att söka hjälp och behandling för psykisk ohälsa, och många gånger en okunskap om utbildningsvägar och kommande bristyrken i Sverige. Vår tanke var att om vi kunde bidra till att eleverna kände framtidstro genom kunskap om olika utbildningar och yrken i Sverige samt förbättrad hälsa genom kunskap om vad individen själv kan göra för att hantera ångest, sömnsvårigheter etc., skulle detta leda till högre måluppfyllelse.

För att lättare kunna följa upp arbetet formulerades fem delmål som sedan följdes upp löpande vid EHT-träffarna en gång per månad. Delmålen, indikatorer för respektive delmål, genomförda aktiviteter och uppföljningen av dessa redovisas nedan.

1. Ökad närvaro i skolan

För att öka närvaron i skolan tog studiehandledare dagligen kontakt med elever som var frånvarande under första delen av höstterminen. Eftersom att eleverna inte gick att nå minskade försöken att nå eleverna dagligen under höstterminen.

Kartläggningar och elevkonferenser genomfördes tillsammans med elever med hög frånvaro Samarbete med handläggare på socialtjänst och med Ung och Framåt initierades utifrån olika individers behov.

Delmålet att öka närvaron i skolan nåddes ändå inte – närvaron ökade inte och en minskning av elever med frånvaro över 20 % skedde inte.

2. Förändrad attityd till psykisk ohälsa

Kurator och skolsköterka har haft utbildning ungefär en gång per månad med temat Kropp och hälsa där psykisk hälsa har ingått som en del. Bedömningen är att samtalen mellan elever och elever och personal kring problem och svårigheter blivit öppnare, men att det finns ett fortsatt motstånd till att ta hjälp av vården när det gäller psykisk ohälsa. Studiehandledaren som arbetade mest i gruppen bedöms ha haft stor betydelse för det öppnare samtalsklimatet.

3. Större ansvarstagande för den egna hälsan och den egna framtiden

Aktiviteter riktade mot detta mål var den utbildning om hälsa som kurator och skolsköterska genomförde, utbildningen om arbetsmarknad och vidare studier som SYV genomförde i samarbete med Arbetsmarknadsenheten samt inspirationsseminarium med Gabro Charbel som genomfördes i samarbete med Ung och Framåt.

De resonemang som eleverna förde kring studier och yrkesval utvecklades markant under läsåret.

Tidigare år har det varit vanligt att eleverna sökt skolsköterska för mindre allvarliga åkommor, mest i syfte att bli tryggade. Denna typ av besök minskade under läsåret. Många av eleverna fortsatte ha svårt att ta ansvar för rutiner kring sömn och under läsåret noterades att ett flertal elever hade svårt att ta ansvar för spelande.

Bedömningen är att målet delvis nåddes, men utifrån att frånvaron fortsatte vara hög så fanns fortfarande svårigheter med ansvarstagande för den egna framtiden.

4. Ökad kunskap om vidare studier och arbetsliv

Genom Arbetsmarknadskunskapen som SYV ansvarat för har eleverna fått arbeta med självkännedom, fått kunskap om studier, arbetsliv och arbetsmarknad. Ett flertal studiebesök på arbetsplatser i Robertsfors kommun och i Umeå har genomförts, liksom besök på gymnasieskolor och folkhögskolor. Alla elever har fått individuella vägledningssamtal och skrivit CV och personliga brev för jobbsökningar.

Eleverna har i samtal visat större bredd i kunskap om yrken och studievägar, och bedömningen från SYV är att engagemanget och ansvarstagandet för vidare studier och arbetsliv ökat.

5. Delmål 5: Öka kunskap om bemötande och anpassningar vid olika neuropsykiatriska funktionshinder

Planen var att alla medarbetare skulle genomgå webbutbildning om neuropsykiatriska funktionshinder. Detta prioriterades bort då en annan utbildning (*Tillgängligt lärande med digitala verktyg*) tog mer tid än beräknat. Bedömningen är ändå att förhållningssättet hos alla

medarbetare präglas av hänsyn till och omsorg om individen både utifrån hälsoaspekter och kulturella aspekter. Stor individuell hänsyn tas till eleverna i det pedagogiska arbetet.

Den samlade bedömningen av elevhälsoteamet är att arbetet under läsåret 2018/2019 utvecklats i främjande och förebyggande riktning jämfört med tidigare, att det relationskapande arbetet i gruppen har fungerat väl och resulterat i en trygg miljö, att gruppaktiviteterna varit meningsfulla. Slutsatsen är att genomtänkta insatser på gruppnivå för att stärka elevernas egna resurser är ett konstruktivt sätt att använda elevhälsans resurser.

2.2 NORMER OCH VÄRDEN

Skolans arbete för att eleverna ska uppnå målen avseende normer och värden har bedrivits både av lärare och studiehandledare inom ramen för undervisningen i de olika ämnena, men också via elevhälsoteamets främjande och förebyggande arbete som beskrivits i avsnittet om elevhälsa.

2.3 KUNSKAPER

Under läsåret har 15 olika individer läst på introduktionsprogrammet. Två individer har kommit under året och inte hunnit nå kunskaper motsvarande grundskolans åk 9 i något ämne ännu.

Eleverna på individuellt alternativ har alla haft ett individuellt upplägg och kombinerat studier i grundskoleämnena med andra insatser såsom praktik.

Erhållna grundskolebetyg på introduktionsprogrammen redovisas i tabellen nedan:

Tabell 3: Betyg per kurs för elever på introduktionsprogram

	A	B	C	D	E	F
Biologi				1	1	7
Bild		1	1	1	1	3
Engelska					3	4
Geografi					3	2
Historia			1		2	4
Idrott och hälsa						5
Matematik					3	
Musik						1
Religion						3
Samhällskunskap						3
Svenska som andraspråk					2	3
Modersmål	1	1	2	1	1	2
Svenska som andraspråk 1			1			

Viktiga resultat som inte syns i form av betyg är de elever som gått från att vara analfabeter till läs- och skrivkunnighet (3 st) och elever som gått från att inte behärska svenska överhuvudtaget till att kunna delta i ämnesundervisning på svenska i ett flertal ämnen (3 st).

2.4 ANSVAR OCH INFLYTANDE

För att öka elevernas ansvarstagande har studie- och yrkesvägledaren tillsammans med arbetsmarknadsenheten samt Ung och Framåt genomfört ett projekt som är en del av det förebyggande elevhälsoarbetet. Projektet innehåller information om yrken och utbildningar, självkännedom, studiebesök på företag och olika utbildningar – allt i syfte att stärka elevernas förmåga att ta ansvar för sin egen framtid.

Lärarna har arbetat med elevernas inflytande och ansvarstagande genom att göra dem delaktiga i planeringen av undervisningen.

Rektor har hållit i stormöten med eleverna. De har då haft möjlighet att framföra åsikter och diskutera skolans kvalitet med rektor. Det som framkommit var önskemål om andra typer av datorer. Under 2019 utsågs även elevskyddsombud från Introduktionsprogrammen och vuxenutbildningen som deltog i skyddsrund under våren.

2.5 UTBILDNINGSVÄL – ARBETE OCH SAMHÄLLSLIV

Kontakten med omgivande samhället har stärkts i form av studiebesök på arbetsplatser och andra skolor. Arbetsmarknadskunskapen som tidigare beskrivits fyllde en viktig funktion i det arbetet.

2.6 BEDÖMNING OCH BETYGSSÄTTNING

Schoolsoft, formativa samtal, daglig dialog och skriftlig respons samt förberedande övningar inför examination med efterföljande återkoppling har varit sätt att dels utveckla elevernas förmåga att bedöma sina studieresultat och sin utvecklingsbehov, dels hålla eleverna fortlopande informera de om framgångar och utvecklingsbehov i studierna.

Genom utvecklingssamtal och i vissa kurser Schoolsoft har vårdnadshavare hållits informerade om elevernas studieresultat. För de flesta eleverna på Lärcentrum har det inte en vårdnadshavare som är förälder som skolan samverkat med utan god man, boende och socialsekreterare. Samverkan har skett på utvecklingssamtal och i de fall svårigheter i skolsituationen funnits möten med elevhälsa, elev och god man, boende samt socialsekreterare.

Samtliga lärare har arbetat med att göra eleverna medvetna om grunderna för betygssättningen, men på lite olika sätt beroende på kurs. I vissa fall har ämnesmatriser använts, i andra fall har kunnandet som visats på examinationer tillsammans med elev jämförts med kunskapskraven. Alla lärare har i deras systematiska kvalitetsarbete lyft fram vikten av samtalet och dialogen med eleverna kring deras kunskaper och vilket betyg det motsvarar som det viktigaste verktyget för att eleverna ska få en förståelse för på vilka grunder betygssättningen sker.

2.7 DIGITALISERING

Personalgruppen har gemensamt arbetat igenom en del av modulerna i Skolverkerkets webbutbildning *Tillgängligt lärande med digitala verktyg* då förmågan att använda digitala

hjälpmedel för lärande identifieras som ett område med behov av ökat lärande. Utbildningen medförde att fler verktyg provades i undervisningen jämfört med tidigare.

Engelskan övergick helt till digitalt läromedel för att underlätta individanpassning i undervisningen.

För eleverna på SI användes Schoolsoft för närvarorapportering, schema, för att lägga in uppgifter och resultat, och de flesta av eleverna på SI var också goda Schoolsoftanvändare.

2.8 SAMMANFATTNING OCH ANALYS

Merparten av de elever som gick på Språkintröduktion har varit länge i Sverige och sett kamrater gå vidare till nationella program. De elever som var kvar under läsåret har kämpat med lågt självförtroende gällande skolprestationer och frustration över att de inte kommit vidare. De elever som tillkommit under åren har haft en god progression i sitt lärande och haft en god kunskapsutveckling.

Närvaron har varit ett fortsatt stort problem, och trots aktivt arbete med kontakt och kartläggningar kvarstår närvaroproblemen från föregående år. Trots att elever förlorat studiemedel från CSN pga för hög frånvaro har inte närvaron förbättrats. Alla elever utom en med hög frånvaro har angett psykosomatiska problem som orsak till frånvaron vid kartläggningar.

Såväl insatsen som SYV tillsammans med arbetsmarknadsenheten och Ung och Framåt arbetat med för att stärka elevernas framtidstro och kunskap om vidare studier och arbetsliv som elevhälsans Kropp- och hälsoutbildning bedöms ha gett eleverna förbättrade förutsättningar för ansvarstagande och egenmakt.

Då elevunderlaget succesivt minskas påverkar det möjligheterna att erbjuda eleverna ett brett., individanpassat utbud av kurser i enlighet med skollagens krav, och därför var beslutet att avveckla utbildning på introduktionsprogram från och med lå 2019/2020 motiverat.

3. KOMMUNAL VUXENUTBILDNING

På Lärcentrum har kommunal vuxenutbildning bedrivits i form av svenska för invandrare (SFI) och grundläggande vuxenutbildning, och via Lärcentrum har kommunmedborgarna fått tillgång till gymnasial utbildning i syfte att nå yrkesexamen eller att behörighetskomplettera för vidare studier.

Deltagandet i kommunal vuxenutbildning har ökat markant från föregående år. Under perioden 1 juli 2018 till och med 30 juni 2019 sattes 422 betyg i vuxenutbildning exklusive SFI. Under motsvarande period 2017/2018 sattes 173 betyg.

3.1 UPPFÖLJNING AV UTVECKLINGSOMRÅDEN

- 1) *Fortsätta och fördjupa samarbetet med externa aktörer såsom Arbetsförmedling, Robertsfors kommuns arbetsmarknadsenhet, föreningslivet, biblioteket med flera både i syfte att information om Lärcentrums verksamhet ska nå så många som möjligt och i syfte att tillsammans med andra bidra till kompetensförsörjning i kommunen och etablering av nyanlända.*

Samarbetet har fördjupats genom fortsatt samverkan i Samordningsteamet, genom branschråd för yrkesutbildningarna och genom aktiviteter som genomförts i samarbete med övriga aktörer, exempelvis studiebesök och informationskväll.

- 2) *Öka kunskapen i kommunen om vad Lärcentrum kan erbjuda genom aktiva informationsinsatser, såsom uppdaterad information på kommunens hemsida, broschyr om Lärcentrums verksamhet, regelbunden annonsering i lokaltidningen, informationstillfällen på dag- och kvällstid, information till fackliga organisationer, arbetsplatser och chefer inom kommunen.*

Broschyr har tagits fram, annonsering har skett regelbundet i lokaltidningen, reportage från Lärcentrum har funnits i tre olika tidningar, i lokala tevesändningar samt i lokala radioprogram

- 3) *Erbjuda och uppmuntra till handledningsinsatser för elever som läser gymnasiala kurser på distans*

Handledning har erbjudits i engelska, svenska och matematik. Ungefär fem elever har deltagit i handledning. För en elev blev handledningen helt avgörande för att klara studierna i engelska, som krävdes för att sedan komma in på förskolläraryt utbildning. Denna person har nu påbörjat förskolläraryt utbildning.

- 4) *Förbättra förutsättningarna för studerande på grundläggande vuxenutbildning genom egna undervisningsgrupper om deltagarantalet möjliggör detta.*

Egna undervisningsgrupper med ett schema som bättre passar vuxenstuderande har funnits i svenska som andraspråk och matematik.

5) Förbättra uppföljningen av externt köpt utbildning

Tätare kontakt än tidigare med externa utbildningsanordnare har förbättrat uppföljningen, men ett behov av ytterligare förbättringar föreligger avseende att förebygga avhopp och F-betyg finns.

6) Öka den digitala kompetensen genom Skolverkets webbutbildning *Tillgängligt lärande med digitala verktyg*.

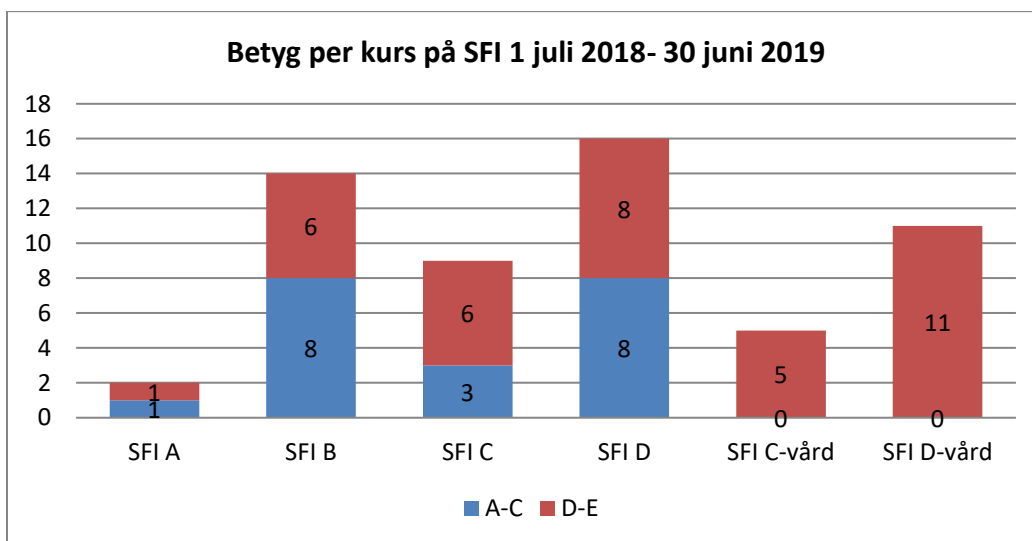
Utbildningen är genomförd och vi fortsätter arbetet med digitaliseringen genom en gemensam satsning i Umeåregionen på Lärcentra och resurser för platsoberoende lärande, det vill säga distans- och fjärrbaserat lärande.

3.2 SFI

På Lärcentrum har undervisning i svenska för invandrare bedrivits i fyra grupper: A-kurs/alfabetiseringsgrupp, B-kurs, C/ D-kurs och SFI/svenska som andraspråk i kombination med undersköterskeutbildning. Nya elever har introducerat antingen genom samläsning med A-kursen eller genom undervisning i en introduktionsgrupp under två veckor. Läsåret 18/19 har introduktion av nya elever skett inom ramen för befintliga lärarresurser, till skillnad från tidigare då det förekommit att extra personal satts in för introduktionskurser.

3.2.1 Betygsresultat på SFI

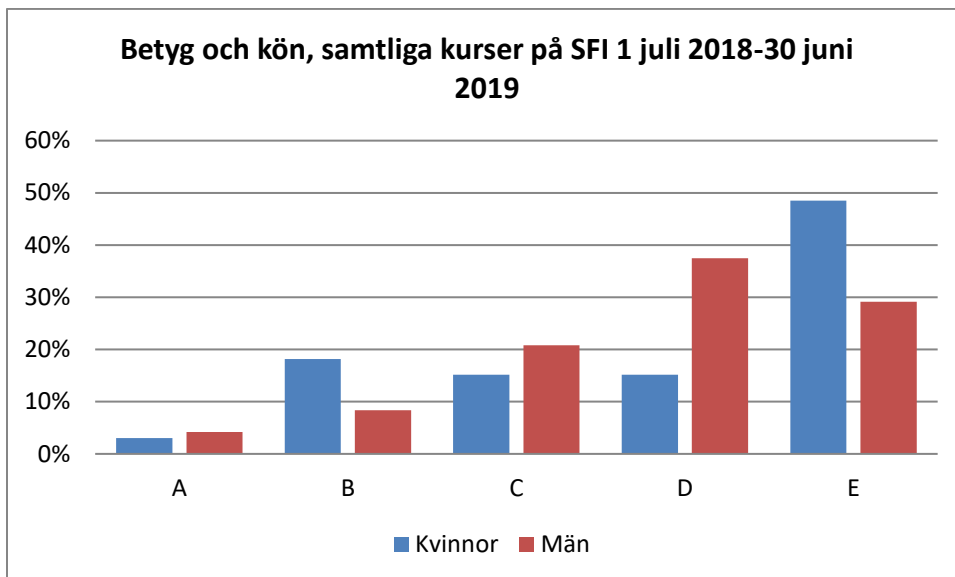
I kurser på SFI sattes totalt 57 betyg under perioden 1 juli 2018 till och med 30 juni 2019. Flest antal betyg sattes på D-kursen. I diagrammet nedan redovisas antalet betyg per kurs och vilka betyg som sattes per kurs.

Eleverna som kombinerat SFI med vårdstudier har i större utsträckning fått de lägre betygsnivåerna vilket kan förklaras av att fokus legat på att eleverna i den kursen ska nå målen för SFI så fort som möjligt för att hinna med studier till och med gymnasial nivå i svenska som andraspråk innan utbildningens slut, vilket krävs för en undersköterskeexamen.

3.2.2 Betyg för kvinnor respektive män

Fördelningen mellan kvinnor och män på betygsstatistiken gällande SFI visade på en något skild fördelningskurva, men med tanke underlagets storlek är det svårt att dra slutsatser utifrån detta. Lokalt har vi dock erfarenheten att kvinnor som läst SFI i Robertsfors saknar tidigare utbildning, vilket kan vara en förklaring till att resultaten för kvinnor är något lägre.

3.2.3 Genomströmning på SFI

För SFI:s del är genomströmning en viktig aspekt då eleverna vidare studier och inträde på arbetsmarknaden ofta är beroende av avklarade SFI-studier. Begränsningar i administrativa system gör att det är svårt och tidskrävande att följa upp genomströmningen. Det mest typiska värdet för att slutföra en kurs var 4-6 månader, men den statistik vi har tillgänglig tar inte i beaktande att eleverna läser i olika studietakt. Den uppföljning vi gjort av genomströmningen redovisas i tabellen nedan.

Tabell 4: Antal elever som slutfört kurser på SFI (exklusive SFI i kombination med vårdutbildning)

	Antal månader för att slutföra kursen					Totalt
	1-3	4-6	7-9	10-12	>12	
A-kursen		4				4
B-kursen	2	8	2	2	2	16
C-kursen	2	7		1	1	11
D-kursen	5	4	4	0	0	13
Totalt	9	23	6	3	3	

Viktigt att beakta i detta är att de elever som slutfört B och C kurs på 10-12 månader eller 12 månader eller mer kombinerat studier med arbete och därför studerat i långsammare takt.

I nationell statistik kan SFI B-kursen jämföras med riket. I Robertsfors kommun tog det 2018 i genomsnitt 23 veckor för en elev att slutföra B-kursen på SFI och i riket 27 veckor. På SFI C-kursen tar det dock i genomsnitt 35 veckor för elever i Robertsfors att slutföra jämfört med 28 veckor i riket. Dock slutförde 80 % av eleverna i Robertsfors C-kursen jämfört med 34 % i riket. Ett flertal elever på C-kursen kombinerade SFI-studier med arbete och deltog därför inte i all undervisning. Det går dock inte att få fram rapporter som tar hänsyn till studietakt från det administrativa systemet, vilket medför att det finns felkällor i den offentliga statistiken där elever i praktiken läst färre veckor än de redovisade. Övriga kurser har för lågt deltagarantal för att en jämförelse med riket ska kunna göras. (Databasen Jämförelsetal nå via Skolverkets statistiksök, jmftal.artisan.se)

3.2.4 Avbrott på SFI

Totalt avbröt 9 elever sina studier på SFI under perioden. Att fem elever avbröt på grund av arbete indikerar att mer flexibla studieformer behöver utvecklas för att möjliggöra en kombination av arbete och fortsatta studier på SFI.

Tabell 5: Antal avbrott samt avbrottsorsaker på SFI lå 2018/2019

Avbrottsorsak	Kurs A	Kurs B	Kurs C	Kurs D
Flytt			1	1
Arbete		1	2	2
Föräldraledighet			2	
Annan utbildning				
Totalt		1	5	3

Ingen elev har blivit utskrivna på grund av bristande framsteg.

3.3 GRUNDLÄGGANDE VUXENUTBILDNING

Från 1 juli 2018 till och med sista juni 2019 sattes 66 betyg på grundläggande vuxenutbildning. Motsvarande period föregående år sattes 38 betyg. Totalt 31 personer läste kurser på grundläggande nivå, varav 23 läste i Lärcentrums regi och åtta läste på distans via extern anordnare. Av dessa 32 personer var 21 kvinnor och 11 män. Under samma period 2017-2018 var det 20 individer som läste kurser inom grundläggande vuxenutbildning.

Betyg och avbrott för de elever som läste grundläggande vuxenutbildning på distans via extern anordnare redovisas i tabell 4.

Tabell 4: Betyg samt avbrott på grundläggande kurser som lästes på distans (extern anordnare)

Kurs	Betyg A-E	Betyg F	Avbrott
------	-----------	---------	---------

Engelska grundläggande nivå	0	1	0
Matematik grundläggande nivå	5	0	0
Svenska grundläggande nivå	7	2	3
Totalt	12	3	3

Fem av eleverna som läste grundläggande nivå på distans hos annan anordnare var kvinnor och tre män.

Betyg och avbrott för de elever som läste grundläggande vuxenutbildning inom ramen för Lärcentrums undervisning redovisas i tabell 5.

Tabell 5: Betyg och avbrott i kurser på grundläggande nivå i Lärcentrums regi

Kurs	Betyg A-E	Betyg F	Avbrott 18/19
Engelska, grundläggande nivå	5	0	
Matematik, grundläggande nivå	7	0	2
Svenska, grundläggande nivå	40	0	1
Totalt	51	0	3

Av eleverna som läste på grundläggande nivå i Lärcentrums regi var 16 kvinnor och 13 män. De avbrott som skett har varit på grund av föräldraledighet i ett fall och övergång till studier inom yrkesvux i det andra fallet. En av eleverna som gjorde avbrott i matematik gjorde också avbrott i svenska (orsaken var föräldraledighet).

Uppföljningen visar att avbrott och F-betyg är betydligt vanligare för elever som läser grundläggande utbildning på distans. Mot bakgrund av detta finns ett behov av att utveckla mer flexibel undervisning på grundläggande nivå i egen regi, för att möjliggöra för elever som arbetar att kombinera studier på grundläggande nivå med arbete, utan att för den skull behöva läsa kursen helt och hållet på distans.

Under 2018/2019 lästes matematik och svenska på grundläggande nivå i en egen undervisningsgrupp för vuxenelever. Grundläggande svenska hade två grupper – en grupp för de elever som kombinerade studier i svenska med studier inom vård- och omsorg och en annan grupp övriga. Engelskan bedrevs som samundervisning med gymnasieskolan på grund av få deltagare. Den främsta förklaringen till ett ökat deltagarantal är den kombinerade vård- och svenska utbildningen. De egna undervisningsgrupperna i svenska som andraspråk och matematik har dock också bidragit då det möjliggjort ett schema bättre anpassat för vuxenstudier och för att kunna kombinera SFI med grundläggande vuxenutbildning.

3.4 STUDIER INOM YRKESVUX

Kurser inom yrkesvux har inneburit samarbete med sju olika externa anordnare. Volymen av kurser inom ramen för yrkesvux har ökat kraftigt under året. I tabell 6 nedan redovisas antalet poäng med betyg A-E i kurser som ingår i yrkesvuxutbildningar samt deltagare. För att möjliggöra jämförelse har även föregående läsårs uppgifter lagts in.

Tabell 6: Poäng för kurser betygssatta A-E, antalet elever och anordnare 18/19

UTBILDINGSOMRÅDE	Poäng 17/18	Poäng 18/19	Antalet deltagare 17/18	Antal deltagare 18/19
Vård- och omsorg	6950	23150	6 män, 14 kvinnor	9 män, 33 kvinnor
VVS och fastighetskötsel	1500	2500	2 män	4 män
El och energi	100	1700	0	2 män
Barn- och fritid	700	800	1 kvinna	2 kvinnor
Bygg	0	1000	0	1 man
Industri	0	900	0	3 kvinnor, 1 man
Djurvård	0	400	0	1 kvinna
Data, it, administration	800	0	2 kvinnor, 2 män	0
Totalt	10050	30 450	27	56

Ökningen har också märkts i deltagarantal som stigit från 27 individer till 56 individer. Till stor del beror ökningen på att vi haft en vårdutbildning på plats på Lärcentrum i samarbete med en extern utbildningsanordnare. Sammantaget tyder det ökade deltagandet på att vi nått ut bättre än tidigare avseende möjligheterna till yrkesvux. Att få deltagare till yrkesvux är ett fortsatt högt prioriterat område då det är av största vikt för kompetensförsörjning och för att utrikesfödda utan specifik utbildning från sitt hemland ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

Lärcentrum har inom ramen för yrkesvux ordnat en utbildning som kombinerar vårdkurser med studier i svenska som andraspråk. Deltagarna läser på heltid – två dagar i veckan vårdkurser och tre dagar i veckan svenska. Utbildningen fortsätter under detta läsår. Vi kan dock konstatera att elevernas språkutveckling varit remarkabel och att eleverna med något enstaka undantag hittills klarat vårdkurserna. Såväl lärare som elever är mycket nöjda med framstegen som görs.

3.5 ÖVRIGA GYMNASIALA KURSER

Totalt har betyg A-E satts i kurser motsvarande 4900 poäng på gymnasiala kurser. Förra året sattes betyg A-E på kurser motsvarande 2000 poäng, så liksom inom yrkesvux har volymen av genomförd utbildning ökat. 16 kvinnor och 8 män läste gymnasiala kurser och erhöll betyg A-E under 2018/2019. Motsvarande period föregående år läste 12 kvinnor och 8 män gymnasiala kurser. I tabell 7 redovisas poäng för kurser med betyg A-E som genomförts under perioden 1 juli 2018 till 30 juni 2019.

Tabell 7: Poäng och deltagare i gymnasiala kurser

KURSER	Summa kurspoäng	Antal studerande per ämne
Engelska 5-7	600	2 kvinnor, 3 män
Biologi 1-2	400	4 kvinnor
Fysik, kemi	350	1 kvinna, 2 män
Matematik 1 a - 4	700	4 kvinnor, 3 män
Naturkunskap 1a-2	300	3 kvinnor, 2 män
Historia 1a1-2	250	2 kvinnor, 1 man
Religion 1- 2	250	4 kvinnor, 1 man
Samhällskunskap 1a1-2	750	5 kvinnor, 4 män
Svenska 1-3	800	4 kvinnor, 4 män
Datorkunskap	200	1 man
Information och kommunikation	100	1 man
Filosofi	50	1 man
Företagsekonomi	100	1 kvinna
Psykologi	50	1 man
Totalt	4900	

Två individer kompletterade sina betyg från gymnasiestudier med kurser inom kommunal vuxenutbildning och fick därmed en gymnasieexamen utfärdad. Dessa två elever har lyfts ur statistiken ovan då det ger en missvisande stor bild av volym eftersom att även deras betyg från gymnasieskolan kommer med i betygsstatistiken på Schoolsoft. Därför är volymen på kurserna något högre.

3.6 F-BETYG OCH AVBROTT

Under läsåret sattes 30 F-betyg inom vuxenutbildning. Motsvarande period föregående år sattes 12 F-betyg. Andelen F betyg av det totala antalet satta betyg är samma som föregående läsår – 7 % - då den totala volymen ökade under läsåret. Kostnaderna för dessa kurser under perioden 1 juli 2018 till 30 juni 2019 uppskattas till ca 80 000 kr. Alla dessa kostnader hamnar inte på kommunen som huvudman, då en del av kurserna är inom yrkesvux som delvis finansieras med statliga medel. Likväl är det dock så att det är skattemedel, oavsett om det är kommun eller stat, som gått till utbildningskostnader som inte gett resultat.

Till detta tillkommer kostnader för studieavbrott som sker efter 21 dagar från kursstart vid köp av kurser hos vissa externa anordnare. På grund av bristande underlag från externa aktörer och bristande egna administrativa rutiner och ett digitalt system som inte stödjer uppföljning av avbrutna kurser är det mycket tidskrävande att få klarhet i omfattningen av kurser där avbrott skett en bit in i kursen. En grov uppskattning är att kostnaderna för avbrutna kurser uppgår till ca 20 000 kr. Vanligaste anledningen till avhopp är ändrade arbetsförhållanden eller flytt.

Under 2019/2020 kommer vi att jobba aktivt med att uppmuntra elever som läser på distans att använda det stöd som går att få via Lärcentrums studiegård. Vi kommer också att utarbeta ett informationsmaterial till nya studenter som medvetandegör att det är kommunens medel som betalar kurserna och att det därför är viktigt att förutsättningar för att klara studierna finns. I samtal med elever som nekats fortsatta studier pga tidigare F-resultat har det framkommit att många inte förstått att kurserna kostar per poäng.

Målet är att andelen kurser med F-betyg och avbrutna kurser ska minska.

3.7 ARBETE MED LÄROPLANSOMRÅDEN

Kunskaper

Utifrån läroplanen för vuxenutbildningen ska kunskapsarbetet inriktas mot en rad olika mål som inte är specifika för kurserna. Lärcentrums arbete mot dessa mål bedöms väl motsvara kraven avseende:

- Arbetet med digitala verktyg som stöd för lärande och individanpassning där olika digitala hjälpmedel och läromedel används beroende på grupp och individ.
- Svenskt och nordiskt kulturarv då traditioner både firas och behandlas i undervisningen
- Samarbete med biblioteket för att ge eleverna kunskap att använda biblioteket som resurs för lärande och demokratiskt deltagande
- Sakprosa och skönlitteratur i undervisning för att eleverna sedan ska kunna söka sig till detta för såväl kunskap som rekreation
- Studieteknik
- Mänskliga rättigheter och demokratiska beslutsprocesser då detta är kontinuerliga inslag i vardagsarbetet i utbildningen, och en del av skolans rutiner
- Kritiskt granska och ta ställning, då även det är kontinuerliga inslag i vardagsarbetet
- Hållbar utveckling genom samarbete med Naturskolan

Områden där brister bedöms finnas är:

- Arbetet med kulturella upplevelser och känsla för estetiska värden
- Internationell samverkan, globala samband samt svenska, nordiska, europeiska och globala perspektiv

Ett område som det arbetats med, men där arbetet bedöms behöva ytterligare förbättringar är kunskaper om arbetsliv och arbetsrätt.

Utbildningsval – arbete och samhällsliv

Lärcentrum har fortsatt att utveckla samarbetet med andra aktörer inom kommunen, externa aktörer såsom Arbetsförmedling och branschföreträdare. I samband med slutförd SFI och även i samband med ansökan till vuxenutbildning har samtal med studie- och yrkesvägledare erbjudits. Detta har bidragit till att de som studerar inom vuxenutbildningen haft god tillgång till information om arbetslivets aktuella och förväntade behov.

Ett utvecklingsområde för kommande läsår är att utveckla samarbetet med arbetsmarknadens parter för att på så sätt stärka kunskaperna om arbetsrätt och arbetslivets villkor.

För att underlätta övergången till vidare studier och/eller arbetsliv kommer vägledningen till elever på SFI att prioriteras under kommande läsår. Ett arbetsmarknadsspår som finansieras av projektmedel från Länsstyrelsen inrättas också där arbetsmarknadskunskap ingår som en del av utbildningen som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden för utrikesfödda med kort utbildningsbakgrund.

Bedömning och betyg

Genom kontinuerliga samtal och återkoppling från läraren ges eleverna kontinuerligt information om sin kunskapsutveckling. Vad som krävs för att klara de olika kurserna lyfts återkommande i samtliga kurser eftersom att intaget av nya elever sker löpande.

I alla kurser som ges på Lärcentrum används nationella prov som underlag för bedömning av elevernas kunskaper. Av de elever som fått betyg A-E på SFI-kurserna B-D var 15 % som fick högre betyg på kursen än betyget som satts på nationella provet, 83 % som fick samma betyg på kursen som på det sammanvägda och 2 % fick lägre betyg på kursen än på nationella provet. Det saknas nationell statistik över relationen mellan provbetyg och kursbetyg på SFI, så det är svårt att bedöma om avvikelserna är rimliga eller inte.

Lärarna samverkar kring betygssättning vid osäkerhet. Samverkan är en svårighet för de lärare som är de enda som undervisar i sitt ämne. Därför satsar vi på att med hjälp av digital teknik inleda kollegialt samarbete med andra vuxenutbildare för att få ett utvidgat kollegium att samarbeta med.

Informationsansvar

Under 18-19 har ett prioriterat område varit att sprida information om Lärcentrums verksamhet, om Västerbottensvux och om vuxenutbildning i allmänhet. En broschyr har tagits fram, Öppet hus anordnats i samarbete med Arbetsförmedling och bibliotek och information spridits i andra forum. Informationen på kommunens hemsida har uppdaterats kontinuerligt och information publicerats på kommunens sida i den lokala tidningen. Inslag från och om Lärcentrum har förekommit i Sveriges televisions lokala nyhetssändningar, Sveriges radios lokala nyhetssändningar, Västerbottens Folkblad och Västerbottenskuriren samt i Mellanbygden.

Utifrån det ökade deltagarantalet i såväl grundläggande som gymnasial vuxenutbildning bedöms information om vuxenutbildningen ha nått fler kommunmedborgare än tidigare.

Området fortsätter att vara prioriterat och kommer att utvecklas genom en förbättrad närvaro i sociala medier och genom att medverka i sammanhang där många medborgare nås, såsom exempelvis marknader eller mässor.

3.8 SAMMANFATTNING OCH ANALYS AV VUXENUTBILDNINGEN

Deltagandet i vuxenutbildning har under läsåret ökat markant, vilket tyder på att Lärcentrum nått ut med möjligheterna till vuxenutbildning i större omfattning. Detta arbete måste fortsätta

för att motverka de kompetensförsörjningsproblem som finns och förväntas öka lokalt, regionalt och nationellt. En vuxenutbildning med vägledning och undervisning av hög kvalitet och som når många individer är också av yttersta vikt för att skapa goda förutsättningar för etablering av utrikesfödda.

En viktig del i Lärcentrum arbete är samverkan lokalt och regionalt. Lokal samverkan leder till samordnade insatser för kommuninvånare som behöver stöd i att etablera sig i arbetsliv och föreningsliv, och till att den utbildning som erbjuds motsvarar kompetensbehov som finns i närområdet. Regional samverkan stärker kvaliteten i utbildningen genom gemensam kompetensutveckling, gemensam uppföljning av externa aktörer och genom ett brett utbud av yrkesutbildningar. Genom att vuxenutbildningarna i Umeåregionen samverkat kring ett statsbidrag för utveckling av lärcentra kommer möjligheterna att samverka kring fjärrundervisning att öka ytterligare, både genom kompetensutvecklande insatser och genom tekniskt utrustning för mottagning och sändning av fjärrundervisning. Samverkan inom Västerbottensvux möjliggjorde förutom kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte, tillgång till medel från Tillväxtverket till en utbildning om modernt ledarskap för företag i Robertsfors med omnejd. Den utbildningen krävde också lokal samverkan med sektor Tillväxt och utveckling.

För att vara beredd på omställningar och förändringar i omvärlden som kräver anpassning av verksamheten är även omvärldsbevakning nationellt och internationellt av stor betydelse. Lärcentrum är därför medlemmar i organisationen ViS, vuxenutbildning i samverkan.

Utbildningsplikten som infördes 2019 innebar att nyanlända med kort utbildningsbakgrund skulle anvisas studier inom kommunal vuxenutbildningen utöver SFI. På Lärcentrum har sedan tidigare funnits vissa möjligheter att kombinera studier på SFI med kurser på grundläggande nivå, men för elever med kort utbildningsbakgrund som är i början a SFI har det varit svårt att kunna ta till sig undervisningen. Därför utvecklade vi ett koncept under våren, Arbetsmarknadsspåret, som Länsstyrelsen valt att finansiera med §37-medel för att bättre ska möta behoven hos eleverna. På arbetsmarknadsspåret kombineras SFI-studierna med andra kurser anpassade för utrikesfödda med kort utbildningsbakgrund under 4-6 månader, för att sedan kombinera SFI med praktik inom kommunen. I och med att detta innebär att eleverna på SFI får mer tid med språkutvecklande insatser och detta förväntas förutom att underlätta etablering på arbetsmarknaden påverka genomströmningen på SFI.

Under året har vi succesivt förbättrat rutiner både kring rapportering och uppföljning av egen utbildning och av utbildning som köps av externa anordnare. Fortsatt arbete med rutiner för rapportering och uppföljning är nödvändigt för att underlätta kvalitetsuppföljning. Lärcentrum planerar att i sitt kvalitetsarbete övergå till att sammanställa halvårsvis och helårsvis istället för läsårsvis, då vuxenutbildningen arbetar med utbildning kontinuerligt året om och inte har terminer. En årsbaserad uppföljning skulle också underlätta arbetet med att ställa kvalitet i relation till kostnader.

Lärcentrum har god tillgång till kompetenta lärare, studie- och yrkesvägledare och studiehandledning på modersmålet. För att värna kompetensen behöver vi fortsätta arbeta med

gemensamt lärande – både på Lärcentrum och i samverkan med andra vuxenutbildningar i Västerbotten.

3.8.1 Prioriterade områden 2019/2020

- Fortsätta med gemensamt lärande i organisationen utifrån de behov som identifierats. Fokus under 19/20 kommer att vara hjärnans funktioner i lärande och vad det innebär i utbildningssammanhang, samt att utveckla kompetensen kring fjärr- och distansbaserad utbildning
- Utveckla flexibla lösningar genom fjärrteknik för elever som inte kan delta i undervisning på SFI:s senare kurser eller på kurser på grundläggande nivå
- Utveckling av arbetsmarknadsspåret på SFI
- Fortsatt samverkan lokalt, regionalt och även nationellt
- Förbättrade rutiner kring uppföljning av resultat för att minska avbrott och F-betyg
- Övergå till ett kvalitetsarbete baserat på kalenderår istället läsår